

VÁCLAV FIALA LETOS...

PRÁCE VZNIKLÉ V LETOŠNÍM ROCE

**Výstavu uvede architekt Jan Rampich
ve výstavním sále Muzea příhraničí ve Kdyni
v pondělí 8. listopadu 2010 v 18 hodin
Výstava potrvá do 31. 12. 2010**

**Muzeum příhraničí
ve Kdyni
(Nádražní 314)
Otevřeno Po – Pá
8:00 – 12:00;
13:00 – 16:00**

Text k zahájení výstavy

VÁCLAV FIALA: LETOS

Kdyně, 8. 11. 2010

Jan Rampich

Když jsem se Václava ptal, jakým způsobem si představuje, že mu uvedu výstavu, co dnes spolu začínáme, odpověděl slovy, která mně připomněla heslo, jež viselo nad telefonem v místnosti dozorčího VÚ 6818 Stará Boleslav za časů mého angažmá v ČSLA. Stálo tam, kterýmsi snaživým praporčíkem ozdobně vyvedené kuličkovou tužkou na kusu kartonu: Voják Československé lidové armády a ostatních armád Varšavské smlouvy, pevně zástity socialismu a míru, hovoří do telefonu vždy jasně, stručně a srozumitelně.

Václav Fiala mi pak k tomu ještě dodal, že hlavně nemám mluvit jak nějaký koncesovaný kunsthistorik, který místo aby vám, obyčejným pracujícím, vystavené opusy přiblížil slovy prostými a nehledanými, která byste pobrali bez potíží, exhibuje a mluví srozumitelně jak UFO. Václav si pak vedle něj, toho kunsthistorika, prý sem tam připadá jako šimpanz vedle svého drezéra a diví se, co všechno vlastně do svých soch nanosil, aniž by o tom měl vůbec tušení.

Inu, mně stačí říci jednou. S těžkým srdcem jsem tedy odložil souvětí, která univerzálně léta používám při příležitosti uvádění výstav svých přátel a která budívají zasloužený obdiv, zvláště na Janovicku a nebo i Horažďovicu. Nakonec jsem se rozhodl vypustit i takové poklady, jako že autor se samozřejmě svou bravurou vyvyšuje ve chvíli agónie na všeplatná dilemata skulpturní tvorby nebo že Fiala ve svých plastikách aluduje ikonografii sakrálních i profánních architektur do té míry, že třetí plochy mizí, hasnou, ustupují do pozadí a působnost Nejvyššího a Materie se už zdaleka nejeví jako bezpodmínečně inkomensurabilní. Ne, nebudu v tom dál pokračovat, Václav říkal, že by mě zabil, jsem prý tady kvůli vám.

Takže: to, co opravdu cítím z podstatné části letošní Fialovy práce, je tajemství. Tajemství pokládám za nejdůležitější součást umělecké tvorby obecně, u sochařiny pak zvláště. Protože vzít dláto a palici, sbíječku, pilu a ostatní přetěžké nástroje a zaútočit na masiv, trpělivě a směle z něj odebírat gram po gramu až se vyloupne kadlub skulptury, to chce zajisté vážnější a úpornější umanutí, než pozvat slečnu do ateliéru, nabarvit ji latexem a nafotit s ní pár aktů, sedět na stoličce nad řekou za slunného letního podvečera a šmudlat akvarel či složit báseň o oblíbených ponožkách. Však si to někdy zkuste. Prvním tajemstvím je totiž už sama síla přesvědčení a její zdroje, která sochaře, tohoto těžkého atleta umělecké tvorby, pobízí k vyčerpávající práci. Kolik představ takové imaginativní síly má běžný magistrátní úředník, lakýrník, holič či poslanec ? Před nedávnem jsem si to zase uvědomil: loučil jsem se s instalátérem, který mně doma kutil něco pod drezem a řekl jsem mu, nashledanou, už musím do práce. Soucitně na mě pohlédl, byl pátek, deset dopoledne, a řekl: Tak at' vám to tam rychle utká. Cítíme, že něco podobného přát Fialovi smysl zajisté nedává.

Krásně napsal Hermann Hesse ve své knize Narcis a Goldmund: „Dílny, kostely a paláce byly plné takových fatálních výtvorů, on sám na některých spolupracoval. Působily mu těžké zklamání, protože budily touhu po nejvyšším, a přece ji nenaplnňovaly, protože jim chybělo to hlavní: tajemství. To je to, co mají sen a umělecké dílo společné: tajemství.“ Když jsem uviděl Václavovy plastiky z černě patinovaného železa, ona architekturní sdělení, těžká, či spíše zatížená, nezměnitelná jak doživotí Jiřího Kajínka, tajemná svou definitivností, u které druhý, třetí plán odmítáme, ačkoli tam být může a také nepochybně je, zatoulal jsem se v myšlenkách k dílu Maurice Cornelia Eschera. (Protože nechci být jako ti zlopověstní kunsthistorici, přinesl jsem vám na připomenutí pár jeho obrázků). Také na jeho schodech zešílíte, jeho brány jsou iluzí vstupu a chrámy ohrazeným předpekším. Jenže je to všechno na papíře: snad znepokojivá, ale přece jen hříčka, plochost papíru o ní vypovídá zcela jasně. Když se to udělá ve 3D a z černého železa, je z toho tajemství na druhou.

Jenže nebyl by to Václav Fiala, aby neredukoval, nepracoval s tvary prazákladními a exaktními, dobře věda, že to právě ony nás vymaňují ze světa animální existence a dělají z nás lidi a z našich výtvorů lidská díla. Povznášejí nás k lidství. Čáp, pavián, hovnivál ani sépie jaktěživí přesnou kouli, krychli, válec či trojstěn nevyrobí. Nedávno zesnulý Jan Kaplický tvrdil, že amorfní, organická forma reaguje lépe a přizpůsobivěji na potřeby života nás lidí než přesné tvary stereometrické. Nuže, nemyslím si to, a při pohledu na Fialovo dílo tím více. Kdyby farao Chufev (Řeky zvaný Cheops) nebyl postavil svou přesnou pyramidu a spokojil se s haldou hlíny, jezdilo by do Gízy dnes asi ještě méně turistů než na váš Koráb, který je dílem přírodních sil, nikoli lidské myšlenky a činu. Udělat kvádr z ušlechtilého materiálu je fascinující samo o sobě, s tím Václav počítá. V sochách pro Michala Heizera nechává působit takřka přírodní tvar onyxového kamene v interakci s přísnou geometrií tmavých hmot jiného kamene, gabra a serpentinu, s koncentrovaným tichem jejich existence.

Nu, a protože mi právě tohle rozsvítilo další žárovku v hlavě (pořád, navzdory EU mám občas v hlavě žárovky a ne úsporné zářivky, doufaje, že se to zatím smí), rozhodl jsem se své dnešní vystoupení tady zakončit citací z knihy, která přesně popisuje pocity a reakce lidí na podobně tajemný artefakt – černý kvádr. Potřebuji ale udržet ještě chvíli vaši pozozřnost a jelikož jsem Václavovi slíbil, že tu budu pro vás, a budu krátký, napadlo mě, že to trochu vylepším: zkusím číst a kdo první zvolá autora a název knihy, vyhraje tuhle úžasnou čokoládu. Podotýkám, že to je kniha, kterou jste jistě všichni četli – a kdo tvrdí že ne, čte ji dodnes. /citace z Clarka/.

Výstava, již otvíráme, obsahuje také fotografie Václavových letošních realizací, které jsou přirozeně spjaty s určitým konkrétním místem, situací a historií. Já ty historie mám to potěšení od něho většinou znát, ale nejlépe je dovede vyprávět sám autor, nadaný kromě sochařského i literárním a dramatickým talentem. On se tu bude ochomítat, tak se k němu přitočte a nebojte se ho zeptat, on bude rád. A vyprávění to jsou, věřte mi, úžasná. Přeji výstavě epochální sukces, Václavovi a jeho rodině bohaté vánoce (některé práce jsou prodejné a jistě by se dobře vyjímaly v té spojovací hale mezi vnitřním a venkovním bazénem u vás v domě) a vám děkuji za pozornost.

